

Чи знайдуться в Переяславі родичі держсекретаря США?

Будівля колишньої синагоги у Переяславі

Коли 1874 року Янкель Блінкін переїхав із Золотоноші до Переяслава, євреї становили до 40% населення цього повітового міста. Тут же народився і прадід нинішнього держсекретаря США Меїр, долю якого ми можемо доволі детально реконструювати.

Втім, все по порядку. Спочатку у власника шевської майстерні Янкеля справи йшли непогано, сім'я жила у невеликому дерев'яному будинку, на життя в провінційній Золотоноші вистачало. Але доходи впали, і на запрошення друга сім'ї — декого на ім'я Авраам Блунштейн — Блінкіни перебралися до Переяслава. І, судячи з усього, не помилилися. Відомо, що Янкель володів продуктовою лавкою на вулиці Старокиївській та вважався заможною людиною. «Тоді вони мали прізвище Блінкін, а не Блінкен», — розповідає генеалог Надя Ліпес.

Базарна площа Переяслава на початку ХХ століття

У голови сім'ї було шестеро дітей, молодший син Меїр народився вже у Переяславі у 1877 році. Усі хлопчики навчалися у хедері.

8-річною дитиною Меїр переніс смерть батька, якому було лише 32 роки. В архівах зберігся запис про те, що чоловік помер від «слабкості серця». Згідно з іншою версією, він загинув в одному з погромів, які прокотилися південним заходом імперії і не оминули Переяслав. Через два роки померла і його дружина — від епідемії холери, що тоді бушувала.

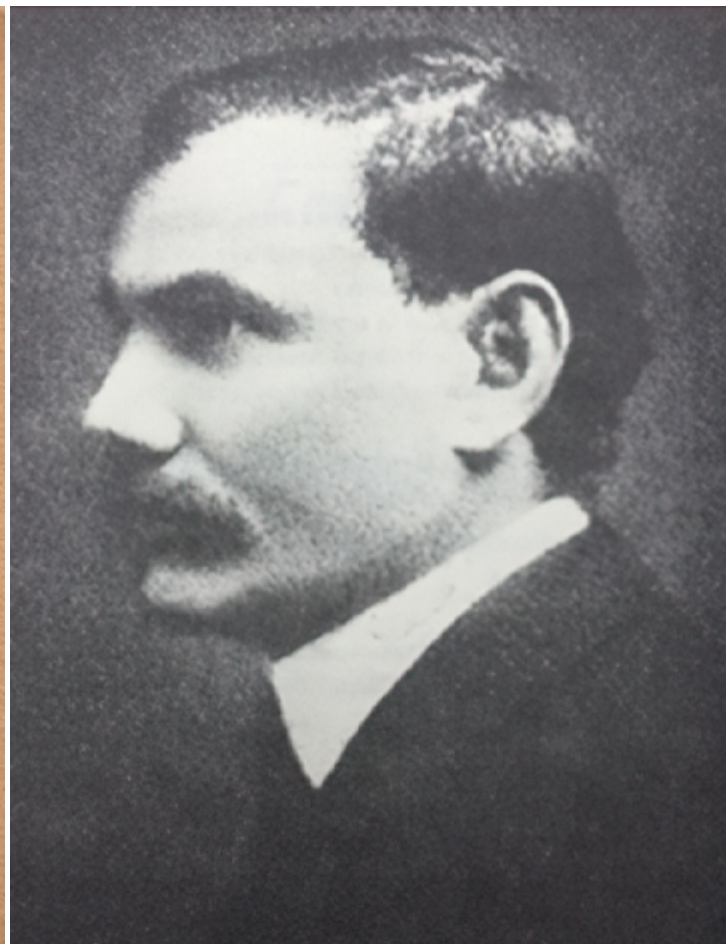
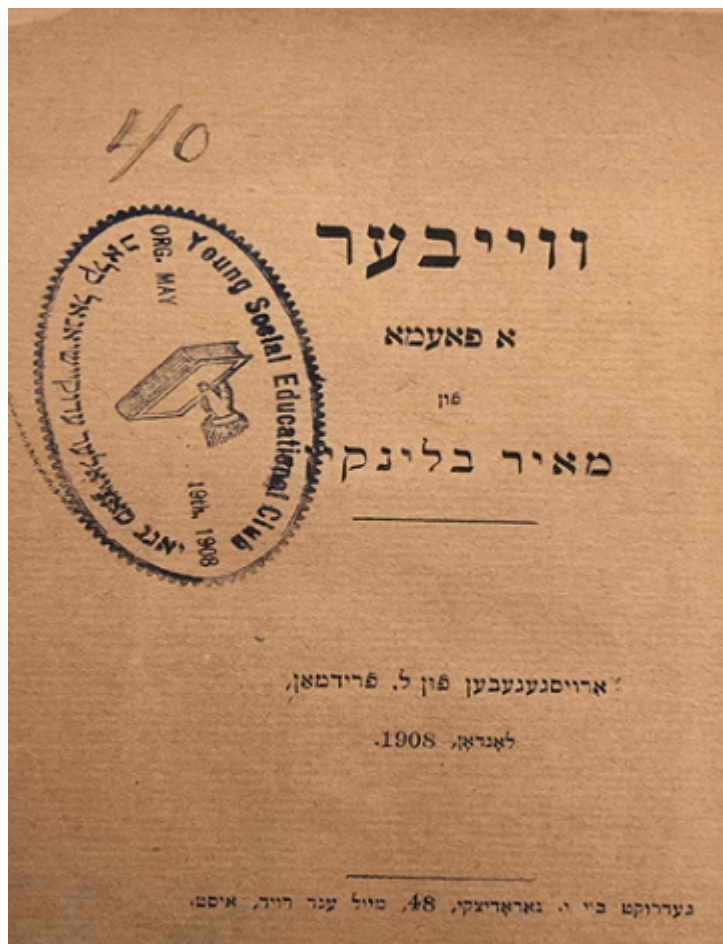
Поховали їх на єврейському цвинтарі, знищеному 1956-го за наказом виконкому. Тоді ж бульдозером знесли всі мацеви, а на місці цвинтаря звели Музей народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини. Але досі могильними плитами вистелені укоси пагорба, на якому знаходиться музей. Залишився лише пам'ятний знак цьому цвинтарю, встановлений свого часу Єврейським фондом України.

Пам'ятний знак на території колишнього єврейського кладовища

Дітей виховали родичі з боку батька. Меїр виріс гарним та статним юнаком, у якого закохувалися місцеві дівчата. Історики досі сперечаються, чому він покинув Переяслав. Є гіпотеза, що у хлопця зав'язався роман із дружиною місцевого жандарма, чоловік дізнався про це, і Блінкіну загрожував арешт. Тоді він і переїхав до Києва, де одружився з Ханною-Малкою Туровською. Весілля зіграли в хоральній синагозі на Подолі — будівля ця і зараз стоїть на вулиці Щекавицькій, протягом півстоліття вона залишалася єдиною діючою синагогою Києва. Через два роки у молодих народився первісток — Мойше, дід нинішнього голови американського зовнішньополітичного відомства.

Незабаром з'явилися на світ ще три сини, а на початку 1904 року сім'я вирішила емігрувати до США. Першими вирушили в дорогу Меїр та 4-річний Мойше. Спочатку до Гамбурга, потім до Лондона, а звідти до Нью-Йорка. Директор центру історії імміграції Джек Шалк розповідає, що Блінкіни купили найдешевший квиток з довгою пересадкою, про що свідчать записи в корабельних книгах. До того ж на шість днів їх затримала імміграційна служба для додаткової перевірки (зазначено, що вони з'їли шість сніданків, шість обідів та шість вечерь в очікуванні судового засідання). Причиною затримання була відсутність адреси підтвердженого гаранта як першого місця проживання у Нью-Йорку. У ті роки візи були не потрібні, достатньо було мати знайомих у США та пройти медичний огляд (про це, до речі, писав Шолом-Алейхем в оповіданні «Хлопчик Мотл»).

Meir Blincken і обкладинка однієї з його книг

При собі Meir мав лише 10 доларів (при обов'язкових п'ятдесяти). Але цифру 10 було перекреслено, а поверх неї написано: 2. «Згодом у сина виявили ще 8 доларів — вочевидь батько (який мав проблеми зі здоров'ям) боявся, що його відправлять назад, а хлопчика залишать, і засунув йому в кишеню гроші», — пише Надя Ліпес.

Через два роки до США приїхала дружина Меїра з іншими дітьми. 1912-го сім'я подала документи на отримання громадянства. У Мойше, що змінив ім'я на Моріс, народилося двоє синів. Один із них — Дональд Меїр Блінкен — став послом США в Угорщині та батьком нинішнього держсекретаря.

Що стосується Меїра, то в Нью-Йорку він почав писати оповідання на їдиші — деякі з них оцінив Шолом-Алейхем. Часто в центрі сюжету опинялися жіночі долі, мрії про кохання та зіткнення з реальністю. Іммігрант із Переяслава помер ще молодим чоловіком на 39-му році життя. Його книги можна знайти в американських бібліотеках, частина з них оцифровані.

Як вважає Надя Ліпес, не виключено, що у Ентоні Блінкена залишилася рідня у наших краях. Прізвище це досить специфічне і цілком можливо, що всі його носії є родичами один одному.

Ірина Кучеренко, голова єврейської громади Переяслава